

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز چهارشنبه ۶ اسفند ماه ۱۳۰۹ * (هفتم شوال ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) تصویب يك فقره مرخصی
- ۳) تقدیم دو فقره لایحه از طرف کفیل وزارت اقتصاد ملی
- ۴) طرح و تصویب لایحه انحصار تجارت خارجی
- ۵) طرح و تصویب لایحه اعتبار تفاوت نرخ یرد اختهائی که دولت با اسعار خارجی مینماید
- ۶) تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه
- ۷) موافقت دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس شنبه ۲ اسفند ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (گفتند خیر)
صورت مجلس تصویب شد.

(۲- تصویب يك فقره مرخصی)

رئیس - يك فقره خبر از کمیسیون عرایضی و مرخصی رسیده است قرائت میشود:

نماینده محترم آقای آقازاده سبزواری بملت عارضه کسالت و عدم توانائی حرکت و حضور در مجلس تقاضای پنجاه روز مرخصی از تاریخ ۲۵ دیماه ۱۳۰۹ نموده اند کمیسیون خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - آقای افسر

افسر - بنده موافقم اگر کسی مخالفت کرد توضیح میدهم.

رئیس - آقای وثوق

وثوق - موافقم

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم کسی مخالف نیست.

رئیس - رأی میگیریم بمدلول رایرت موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

رئیس - آقای سمیعی

(۳- تقدیم دو فقره لایحه از طرف کفیل وزارت اقتصاد ملی) سمیعی (کفیل وزارت اقتصاد ملی) - دو فقره لایحه است راجع به تجارت خارجه ایران که باقید دو فوریت است و دیگری بطور عادی بدو این لایحه فوری راقرائت می کنیم که آقایان نمایندگان مستحضر شوند:

ساحت محترم مجلس شورای ملی - از جمله مسائلی که لازمه انتظام امور اقتصادی مملکت است و در ضمن پرگرام دولت اساس آنرا تصویب فرموده اند تعدیل صادرات و واردات میباشد این مسئله علاوه بر مزایائی که فی حد ذاته در بردارد و سیله مؤثری برای حمایت و ترویج مصنوعات داخلی نیز خواهد بود و انجام چنین امری هم وقتی ممکن

* عین مذاکرات مشروح یازدهمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه. (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و تجریر صورت مجلس

است که تجارت خارجی در انحصار دولت بوده و حتی وارد کردن و صادر نمودن و تعیین میزان واردات و صادرات مخصوص دولت گردد لذا ماده واحده ذیل را پیشنهاد کرده و برای اینکه در اجراء مدلول آن مشکلاتی تولید نشود تقاضای تصویب آنرا بقید دوفوریت مینماید

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون تجارت خارجی ایران در انحصار دولت بوده و حق وارد کردن و صادر کردن کلیه محصولات طبیعی و صنعتی و تعیین موقتی یا دائمی میزان واردات و صادرات مزبوره به دولت واگذار میشود و دولت میتواند تا تصویب متمم این قانون از ورود مال التجاره خارجی بخاک ایران جلوگیری نماید لایحه دوم همان متمم این قانون است که بعدقرائت و مطرح خواهد شد

رئیس - ماده واحده را يك بار ديگر بلند تر ميخوانيم و بعد مطرح ميشود

[ماده واحده بشرح سابق قرائت شد]

رئیس - متمم این قانون که مربوط بلايحه است ضروری ندارد آنها خوانده شود

دشمنی - البته متمم دوشوری است آنها خوانده شود

رئیس - میخوانيم

ساحت محترم مجلس شورای ملی شید الله ارکانه ماده واحده که راجع بانحصار تجارت خارجی تصویب فرموده اند البته اساس کار را معلوم مینمود اکنون لازم است کیفیت اجرای آن مشخص و مامورین دولت و متصدیان امور تجارتي هم کما هو حق به تکالیف خود واقف گردند لذا مواد ذیل را پیشنهاد و تقاضای تصویب آنرا مینماید

منظور کلی از مواد مذکور تشویق و حمایت مصنوعات داخلی و بهبودی و تنوع محصولات ارضی و طبیعی مملکت و بالاخره محدود نمودن ورود اتمعه است که یا ضرورت عمومی نداشته و یا نظیر و مشابه کافی در ایران دارند و در عين حال خیلی دقت شده است که اجرای منویات فوق سکتة بجزیران امور تجارتي وارد نیاورده و تشریفات اجرائیه

اجناس ورودی مزبور بدو طبقه تقسیم خواهند شد

۱ - اجناسیکه حق وارد کردن آنها بمیزان و یا مبلغ معینی و بشرط اجرای مقررات ماده ۲ از طرف دولت به کسان دیگر واگذار میشود

ب - اجناسیکه دولت حق وارد کردن آنها را برای خود محفوظ نموده و بکسی دیگر این حق را نمیدهد

صورتیهای مذکور در هر سنه اقتصادی که از اول تیر ماه هر سال تا آخر خرداد ماه سال دیگر است قابل جرح و تعدیل خواهند بود

وارد کردن اجناس مذکوره در فقره (۱) بیش از مبلغ یا میزان معینه از طرف دولت ممنوع است مگر با اجازه مخصوص هیئت دولت

ماده ۵ - ورود هریک از محصولات خارجه بخاک ایران علاوه بر تعهد صدور ممکن است از طرف دولت مشروط شود باینکه حقوق و عوارضی که در موقع ورود اخذ میشود بریال طلا بمیزان در عوض یکقران دو خمس بریال طلا اخذ شود و همچنین ساخته شدن آنها بطور خاص و وابسته شدن بشکل مخصوص شرط اجازه ورود قرار داده شود

ماده ۶ - برای حفظ منافع عموم وارد کنندگان کلیه اجناس مذکوره در فقره ۱ ماده (۴) بین دفاتر گمرکی معینی تقسیم شده و فقط به میزانهای معینه از طرف دولت اجازه ورود از دفاتر مذکوره داده خواهد شد

ورود اجناس اضافی از دفاتر معینه ممنوع است مگر با اجازه مخصوص دولت همچنین دولت حق خواهد داشت که صدور پاره اجناس ایران را فقط از دفاتر معینه تجویز کرده و از دفاتر دیگر منع نماید

ماده ۷ - خارج کردن کلیه اجناس ورودی از گمرک که وارد کردن آنها مقید بصدور محصولات ایران است مشروط بیکي از شرایط ذیل میباشد:

۱) ارائه تصدیق صدور محصولات ایران بمیزان مال التجاره و رودی قطع نظر از هویت صادر کننده

ب) تعهد قابل قبول و مطمئن که منتها در ظرف سه ماه بمیزان مال التجاره ورودی تصدیق صدور محصولات ایران

ارائه داده شود

تبعیه - دادن اجازه خروج از گمرک به نمونههای اجناسی که وارد گمرک شده اند برای نشان دادن به مشتریان مجاز خواهد بود ولی در موقع خروج مجموع جنس نمونه های مذکوره نیز در جزء تعهدات وارد کننده محسوب خواهد شد

ماده ۸ - اجازه صدور محصولات ایرانی باستثنای مواردیکه دولت خود متصدی صدور شده و باحق انحصاری صدور خود را عملاً بکسی دیگر واگذار نماید مقید بقیدی جز الزامات قانونی که در موقع صدور باید مراعات بشود نخواهد بود

ماده ۹ - در موقع صدور محصولات ایران اداره گمرک مکلف است که مخصوصاً محصولات را که صدور آنها اجازه ورود اجناس خارجی را میدهد بدقت تقویم کرده و قیمت حقیقی صادرات مزبور را مطابق نرخ محل دفتر صدور معین نماید

مبلغ صادرات مزبور و اسامی صادر کنندگان و مقصد صدور در دفاتر مخصوص ثبت خواهد شد و بر طبق تقاضای صادر کننده از طرف گمرک تصدیق صدور با ذکر مبلغ اجناس صدوری و اسم صادر کننده و مقصد صدور داده خواهد شد

تصدیقنامه های مذکور در ظرف سه ماه حق وارد کردن اجناس مذکوره در فقره ۱ ماده ۴ را معادل مبلغ صادرات به ارائه دهنده می دهد و در موقع ورود تصدیقنامه های صدوری ضبط خواهد شد

در صورتیکه تا اقصای سه ماه تصدیقنامه های مذکور برای تحصیل حق ورود بدفتر گمرک داده نشود از درجه اعتبار ساقط بوده و معادل صادرات معینه در تصدیقنامه ها خود دولت میتواند اجازه وارد کردن اجناس ورودی مذکوره در فقره ۱ ماده ۴ را بهر کس که میخواهد بدهد

طرز تقسیم واردات مزبوره و میزانیکه يك شخص و یا مؤسسه اجازه داده میشود بر طبق نظامنامه مخصوص بعمل

خواهد آمد در هر يك از دفاتر گمرکی هیئت مقومه با مشارکت تجار محلی تشکیل داده خواهد شد و تقویم واردات و صادرات توسط هیئت مزبور بعمل خواهد آمد اجناس ورودی نیز مطابق قیمت محل دفتر ورود تقویم خواهد شد.

ماده ۱۰ - دولت مکلف است موجبات مرغوبیت هر يك از محصولات صدوری مملکت را تهیه کرده و بمردم نشان بدهد که صادرات مطابق چه نمونه‌ها باید تهیه شود پس از اینکه مقدمات مزبوره بعمل آمد و از طرف وزارت خانه مربوطه اطمینان لازم حاصل گردید و نمونه‌های مذکور با ادارات گمرک نیز داده شد دولت مجاز خواهد بود که از صدور محصولاتیکه مطابق نمونه و شرایط معینه نبوده و بواسطه عدم مرغوبیت سکنه به حسن شهرت صادرات مملکت وارد می‌نماید جلوگیری نماید.

ماده ۱۱ - اداره گمرک مکلف است بوسیله دفاتر خود احصائیه‌های منظمی از صادرات و واردات مملکتی با تعیین اسامی واردکننده گان و صادرکنندگان و نوع و میزان مبلغ صادرات و واردات و ممالک و مبدأ واردات و مقصد صدور نگاه داشته و همه‌ماه خلاصه احصائیه‌های مذکور را با ادارات مربوطه مرکزی ارسال دارد تا اینکه میزان واردات و صادرات ماهیانه مملکت در دست باشد از طرف ادارات مربوطه میزان واردات و صادرات با تقسیم آنها بممالک مبدأ و مقصد برای اطلاع عامه منتشر خواهد شد.

ماده ۱۲ - هر صادرکننده ملزم است که صدی صد اسعار خارجی صادرات خود را بمیزان تقویمی که در موقع صدور بعمل می‌آید به دولت بفروشد. هیئت وزراء میتواند بعضی از صادرکنندگان را کلاً یا جزاً از این الزام معاف نماید.

اسعار مزبور در مرحله اول برای وارد کردن اجناس مذکور در فقره ۱ ماده ۴ تخصیص داده میشود در صورتی که صادرکنندگان به ممالک معینی از الزام فروش اسعار خود بدولت معاف شوند در مقابل دولت نیز برای وارد کردن واردات آن ممالک اذعان اسعار خود داری خواهد نمود.

ماده ۱۳ - نسبت باجناسی که جزء فقره ب ماده ۴

بوده ولی قبل از تصویب ماده واحده راجع بانحصار تجارت سفارشی داده شده است و هنوز وارد نگردیده است بشرایط ذیل در مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون اجازه ورود داده خواهد شد.

۱ - در صورتیکه در ظرف یک هفته از تاریخ اجرای این قانون اسناد مثبت و وقوع معامله را در مرکز و ولایات بشعب بانک ملی و در نقاطیکه بانک ملی موجود نیست با ادارات مالیه ارائه داده و صحت آنها تصدیق شود

۲ - پس از تصدیق صحت اسناد مثبت و وقوع معامله واردکننده تعهد کنند که بمیزان اجناس ورودی خود محصولات ایران را مطابق مقررات ماده ۷ صادر نمایند

ماه ۱۴ - کلیه اجناسی که جزء فقره ب ماده ۴ بوده و پس از اجرای این قانون وارد مملکت شود در دست هر کس باشد قاچاق محسوب شده و ضبط خواهد شد و متخلفین به مجازات‌های معینه قانونی خواهند رسید.

ماده ۱۵ - این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود.

[۴- طرح و تصویب لایحه انحصار تجارت خارجی]

رئیس - متمم فرستاده میشود بکمسیون وزارت اقتصاد می‌حالا فوریت اول لایحه اول مطرح است

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده در اصل مطلب عرض دارم

رئیس - در فوریت مخالفی نیست (گفتند - خیر)

موافقین با فوریت اول قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. با فوریت ثانی هم مخالفی نیست؟

(گفتند - خیر) موافقین با فوریت ثانی قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول مطرح است.

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - البته از نقطه نظر موازنه و تعادل صادرات

و واردات مملکتی همه ماها همیشه این مطلب را تحت نظر و مداقه خودمان داشته‌ایم که بالاخره کار تجارت

ببوسزد (صحیح است) مثلاً برای آقای افسر هر روزه ده تا نلگراف از خراسان برسد که جواز ننیدهند بما فلان و کیل فارس از فارس فلان و کیل آذربایجان از آذربایجان وقتی هم که تبعیض شد در عمل جواب مردم را نمی‌شود داد یعنی وقتی که تبعیض شد اگر اعتراض کردند جواب حساسی نمی‌شود داد و بالاخره ماها در جواب موکلین خودمان بیچاره می‌شویم و جوابی نداریم ولی البته در عمل يك ملازمه دارد بایک استثنای عملی و تبعیضاتی ولی این قضیه شبیه سایر قضایا نیست مخصوصاً تجارت خارجی ما در سنوات اخیر زمامش مهارش افتاده است بدست تجار خارجی حتی صادرات ما هم که باصلاح خیلی مشغولیم که يك چیزهایی از مملکت ما خارج شود و تشویق و ترغیب میکند دولت که يك چیزهایی از مملکت صادر شود اینها هم يك قسمتش بدست خارجی یا فلان مؤسسه امریکائی پول از امریکا برداشته است آورده است عمه مفت ایرانی روزی ده شاهی سه‌عباسی قالی بافی میکند ملت قالی باف افتخار مان این است که قالی بافیم عمه جاتمان روزی ده شاهی سه‌عباسی بیشتر نمیگیرند بجهت اینکه اگر صرف میکرد در خود امریکا هم این کار را میکردند آنها می‌آیند عرض می‌شود با صادرات ما هم اینطور معامله می‌کنند یعنی صادراتی که ما تصور میکنیم که نتیجه اش توی جیب ما ایرانیها میرود اغلب این طور است که توی جیب خارجیها میرود فقط يك مزد کمی نصیب عمله جات میشود مخصوصاً در طهران و مراکز مهمه و نقاط شمالی که بنده اطلاع دارم می‌بینم که اغلب معامله تجارت خارجی را خارجیها میکنند مغازه‌های مهم که در مراکز مهمه شهرهای ما است باز عرض می‌شود متعلق است بتجار خارجی آنها بطور حتم اطلاعاتشان بیشتر است از تجار داخلی ما و وسائشان بیشتر فراهم است و دولتهایشان بیشتر وسائل کمک با باعشان دارند ممکن است که در این قسمت هم يك تبعیضاتی بشود یعنی يك نگرانیهای پیش آید که اینها جلو بیفتند از تجار داخلی ما از حیث گرفتن جواز و چیزهای دیگر این يك قسمت بود که بنده میخواستم آقای وزیر عدلیه توضیحی بدهند که چگونه ممکن است این نگرانی را رفع کرد و مردم رامطمئن کرد که لااقل

خارجی این مملکت به کجا خواهد رسید و چه فکری باید کرد بنده تذکر میدهم آقایان را که در دوره گذشته یکی دو مرتبه این قسمت را یعنی همین چیزی که الان مفاد لایحه دولت است بطور اظهار عقیده در همین جا پشت تریبون عرض کردم و صورت مجلس گواهی می‌دهد که عین بیاناتی که در مقدمه لایحه دولت است بنده عرض کرده‌ام و عقیده بنده همین بوده است و حالا این مقدمه را عرض کردم از باب اینکه تصور نشود بنده مخالفم و کاملاً مطابق سلیقه و آرزو و عقیده بنده است ولی چون این انحصار تجارت خارجی يك ملازمه غیر قابل انفکاکي دارد با آن لایحه متمم که توضیح و تفسیر را حاوی است لذا اگر يك نظریاتی باشد در اطراف این ماده واحده شاید تقریباً ناظر بمواد آن قانون باشد و از این جهت من خودم را مجاز میدانم که در اطراف مواد آن لایحه متمم هم عرایضی بکنم زیرا که خود این لایحه فی حدنفسه در اطرافش حرفی نمی‌شود زد برای اینکه اساس مطلب مطابق عقیده‌ام است که انحصار بشود تجارت خارجی و بالاخره نوازن صادرات و واردات بشود ولی چیزهایی که بنده میخواستم بطور استعلام از دولت به پرسم و آقای وزیر محترم عدلیه با آقای کفیل وزارت اقتصاد ملی جواب بدهند يك چیزهایی است که بنده این جا یاد داشت کرده‌ام و عرض می‌کنم. از جمله چیزهایی که فوق العاده موجب نگرانی از اجرای این لایحه است و خیلی میل داریم که در نتیجه توضیحات دولت رفع نگرانی‌ها بشود این است که در تقسیم جواز مابین تجار داخلی مخصوصاً مرکز و ولایات از نقطه نظر سوابق ذهنی که ما داریم می‌ترسم که يك تبعیضاتی و خاصه خرجی‌هایی بشود که بالاخره مقتضی عدالت و صلاح دولت نباشد زیرا که مثلی معروف است که هر کس نزدیکتر به بخاری است زودتر گرم می‌شود آنهایکه در طهران هستند آنهایکه بیشتر دست و پا دارند آنهایکه سرمایه بیشتر دارند ممکن است جهات مختلفه در اشخاص باشد که آنها را مقدم بدارد بر سایرین و برای دیگران وسائش موجود نباشد که موفق به تحصیل جواز بشوند و مایچه‌ها و کلای ولایات دچار اشکال شویم يك قدری هم دلمان برای خودمان باید

معنای این چه چیز است برای اینکه مطابق نرخ که شما امروز معین کرده اید قران عبارت است يك نودم پهلوی ثوری است که ما میخواهیم بعد وضع کنیم مطابق این ترتیبی که اینجا نوشته اند که مطابق دو خمس ریال طلا بالاخره هر ریال مگر يك بیستم پهلوی بنا نبود باشد مطابق آن قانون؟ خوب آنوقت دو خمس مناسب با آن يك نودم ندارد بنده نمیدانم این چیست از روی چیست و چه الزامی دارد که دولت این نرخ را معین کند. چهارم مسئله که خواستم عرض کنم این بود که این قانون که بگذرد اجناس خارجی آنچه موجود است بقیمتی خیلی گزافی بالا خواهد رفت و هیچ چاره هم ندارد و شاید از همین امروز عصر یا فردا شروع کنند باینکه قیمت را بالا ببرند خوب دولت چه فکری کرده است برای جلوگیری از تفاوت قیمتی که مخصوصاً در این شب عید تحمیل می شود ب مردم ما اگر يك وسائلی پیدا کنیم فرضاً بجای دو ذرع پارچه که يك قیمت معین میبایست بخریم بنده يك ذرع را بهمان قیمت بخرم این کار خوبی نیست اگر يك موجباتی فراهم بکنید که يك جنس که فرضاً پنج تومان قیمت داشت شما آن پنج تومان را از من بگیری و نصف آنرا بدهید این بصرفه اساسی ملت نیست و این قانون يك نتیجه اش این است که الآن در این مغازه ها و انبارهای تجار بروید مخصوصاً نمیدانم خبر داشتند حدس زدند جنی در کار بوده است غیب گوئی در کار بوده است پنج شش روز قبل شنیدم يك مقدار زیادی مال التجاره از دروازه های شمالی وارد شده است یعنی تهیه یکسال دوسال دیگر را دیده اند و اینها يك قیمت های گزافی خواهند فروخت ولی نمیدانم دولت چه پیش بینی نموده است چه طور میتواند جلوگیری کند و ضمناً يك چیزی در این قانون پیش بینی شده است بقیمت عادلانه بفروش برود یعنی دولت مراقب باشد این را بنده نمیدانم دولت چه طور عملی میکند وزارت اقتصاد ملی چه طور این را عملی میکند یعنی هر توپ توپ پارچه ها را درب دکان بزاز میگرد پلمپ میکند ذرع ذرع تقشش میکند مقشش میگذارند سر آن آدم این که عملی نیست بنظر بنده خیلی مشکل است گفتش، نوشتش و وجود قرطاسی سهل است. دیگر از چیزهایی که میخواهم

در صدور جواز يك تبعیضاتی در مرکز و ولایات نسبت بداخلی و خارجی نشود. موضوع دیگری که میخواستم سؤال بکنم این است که چه ملازمه هست بین اسعار خارجی و این قانون یعنی چه لزومی دارد که ما مسئله اسعار خارجی را همینطور اختیارش را بدهیم بدست دولت بدست کمیسیون نرخ چه ملازمه است بین این قانون و اسعار خارجی بالاخره معتقد اکثری از مردم و تجار و آن کسانی که ذینفع هستند مستقیم و غیر مستقیم عقیده شان بر این شده است که این قانونیکه قبلاً گذرانیدیم در عمل دیده می شود که اینقدرها مفید نیست. اسعار خارجی را باید تجار صادر کننده و وارد کننده با اختیار دولت و کمیسیون اسعار بگذارند این ملازمه اش هست البته اگر دولت این قانون را بتصویب برساند ما هم تصویب کنیم متمم آنرا هم تصویب کنیم ولی نرخ آزاد باشد چه ضرری متوجه خواهد شد چه اشکالی دارد وقتیکه شما نظر تان پیشتر متوجه به معادله صادر و وارد شد وقتی که گفتید فرضاً پنجاه میلیون میدهم و يك قیمتی در حدود همان قیمت پنجاه میلیون میگیریم اسعار خارجی هر قیمتی که داشته باشد تأثیری برای ما ندارد یعنی همان قدر که بدست می آوریم اسعار بهمان اندازه هم میدهم هر قیمتی فرض کنید زیاد باشد یا زده تومان باشد سی تومان باشد بالاخره اگر شما توانستید وسائلی تهیه کنید که بوندرا تحصیل کند خوب در جواب آن چیزهایی که تقاضا میکنند از خارج همان بوندرا را تحویل میدهند به عقیده بنده اسعار آزاد باشد احتیاجات مردم کمتر شود بهتر است مثلاً از این محلی که بنده و کیلش هستم مغز بادام را میخریدند میردند تجار خارجی (البته تجار داخلی ما که نمی بردند) در هامبورگ آلمان میفروختند بوند تحصیل میکردند در قسمت صادرات آنها دستشان بیشتر است این قسمت ها هست خود من بطور قطعی این قسمت را اظهار عقیده نمیکنم برای اینکه اطلاعاتم ناقص است ولی آنچه از تجار و غیر ذلك از خارج میشنوم این است که آزادی اسعار بصرفه تجار تمام می شود. مطلب سوم این بود که در این لایحه متمم نوشته اند. تعرفه گمرکی يك قیمتی معین شده بود که قران معادل دو خمس ریال شده بنده این تقویم ضمنی را در ضمن این لایحه فهمیدم

عرض کنم اینست که در این سانکسیونی که برایش معین کرده اند متوجه اش کرده اند با قانون مجازات قاچاق يك چیزهایی نزدیک ملتی باب است معلوم است و افکار مانوست با آن عرض می شود يك مجازاتهای سختی برایشان وضع بکنیم خیلی خوب است اگر نظر تان باشد در وقتی که قانون مجازات را وضع میکردیم صحبت میکردیم که خیانت در امانت مجازات دارد یانه مراجعه کردیم به کتب فقهی و قوانین خودمان دیدیم مجازات ندارد خیانت در امانت فقط میگفتیم که لیس علی الامین الا لیمین بالاخره مذاکراتی کردیم با بعض فقهاء گفتند ممکن است از نقطه نظر حاکم شرعی خائن را تعزیرش کرد ما همین را چسپیدیم و در قانون مجازات برای خائن معین کردیم ولی این مجازات با مجازات سرقت فرق دارد برای اینکه در يك مملکتی که خیانت در امانت اصلاً مجازات نداشته فرق دارد و باجائی که داشته یعنی قبلاً میدانستند که هر کس سرقت کند دستش را میبرند و عرض می شود اجناس صادر و وارد با مجازاتهایی که برای این قبیل چیزها معین میکنیم تناسبی داده شود برای اینکه يك چیز تازه است فلان تاجر در فلان ولایت تخلف کرد که مال التجاره اش را ثبت بکند آنوقت چند برابر جریمه بشود این انصاف نیست ولی خواهش میکنم از آقایان اعضاء کمیسیون وزارت اقتصاد ملی که يك مجازات خیلی ملایم و مناسب با این وضعیت معین کنند. یکی دیگر از مسائلی که میخواستم تذکر بدهم و عرض آخر من است این است که در این لایحه پیش بینی شده است که يك هفته به تجار مهلت داده می شود که اگر يك دستور قبلی داده اند آنها معاف باشند از تعقیب دولت و از کنترل این انحصار و اگر گذشت مشمول این قسمت باشند اگر بنده که يك نفر تاجر مقیم طهران هستم دستور داده باشم از شانگهای جای وارد بکنم اگر در مرکز فرضاً تا يك هفته به من مجال بدهند که در طهران بوزارت مالیه و اگر در قم باشد بمالیه قم اطلاع بدهم که ادله نشان بدهم ادله چیست؟ دستوری که داده ام عبارت از اینکه نوشته شده باشد که برای شما چای من خریدم و فاکتور مینویسد بالاخره يك ادله اقامه کنم نشان بدهم که شما را متقاعد بکنم که من يك همچو دستوری داده ام و يك

اقدامی شده است صرف دستور من را هم که قبول نخواهید کرد يك اشکال زیادی برای تجار فراهم خواهد کرد پس ترتیبی در این قانون باید قائل شد که اگر هر تاجری مدلل کرد که قبلاً دستور داده و جنس برایش خرید شده است در مدت معینی او را معاف بدارند. مدت در این جا مدخلیت نداشته باشد همین قدر يك ادله اواقامه کند که او قبل از این قانون دستور داده است و لوائیکه اجرای این دستور او از طرف آن کسیکه نماینده تجارتنی او است بتأخیر افتاده است همان کافی باشد بر اینکه مدت برایش قرار بدهیم باینکه ماه یا دو ماه عرایض بنده همین بود

کفیل وزارت اقتصاد ملی - بالاخره آقای یاسائی نماینده محترم ضرورت این قانون را قبلاً بیان فرمودند و بعد فرمودند يك نواقصی ممکن است در عمل ایجاد شود و بیاناتی که فرمودند مربوط بهمان لایحه متمم است ولی فعلاً همان ماده واحده مطرح است و لایحه متمم دو شوری است و بعد مطرح خواهد شد و بهمین جهت البته ممکن است که لایحه دوم در مقام خردش يك نواقصی داشته باشد و بهمین جهت هم بوده است که دولت آن را دو شوری خواسته است بگذرد تا درست حلایجی بشود تا نظریاتی که هست بفهمیم و نواقصیکه هست مرتفع کنیم پس خیال میکنم که جای این مباحثه و گفتگو در آن لایحه است اگر بخواهیم که تمام مواد و متمم را در اینجا بحث کنیم بنده گمان میکنم که در يك جلسه نکند و شاید هم مضر باشد ولی بطور کلی چون آقای یاسائی مشکلاتی را بیان کردند بنده هم قبلاً جوابهایی عرض کنم ولی قطع و فصل این مطلب موکول است بهمان لایحه - یکی مسئله صدور جواز بود که فرمودند این جواز چه طور داده میشود و آیا ممکن است تبعیض شود یا خیر؟ این البته درش تردید نیست اینکار خیلی مشکل و دقیق و خیلی پرمسئولیت و عاقبتش هم خیلی وخیم است و هیچ تردیدی ندارد ولی حالا به بنیم تا چه درجه این مطلب ممکن است پیش بیاید؟ بنده خیال میکنم این قدرها که تصویر میکنید پیش بیاید شاید در مرحله اول باشد البته در همان اولی که بخواهند این قانون را اجراء کنند و يك اجازه نامه هائی تقسیم بکنند این

مطلب ممکن باشد ولی در مراحل بعد مقیاس جواز آن چیز که مجوز جواز است همان تصدیق صدور است برای اینکه اساس کار این است که ما بگوئیم واردات در مقابل صادرات و آن کسی که يك جنسی صادر کرد تصدیق در دست او باشد آن تصدیق را ارائه میدهد و به موجب آن اجازه فلان جنس را وارد می کند پس مقیاس آن تصدیق است هر کس جنس صادر کرد او بتواند که جنس هم وارد کند یا اینکه تصدیقش را بدیگری واگذار کند که او وارد کند پس در مراحل بعد آن قدرها مشکل نیست برای همین مرحله باید بیشتر فکرتش را بکنیم در کیسیون اقتصاد هم مذاکره خواهد شد بعد هم در مجالس شاید مذاکره شود راه حلی برایش پیدا شود. قسمت دوم راجع باسعار بود اسعار درست است آقا که با تجارت رابطه دارد اما يك ملازمه مطلق و قطعی که نخواهد داشت مثلاً فرض کنید که امروز برای تجارت اجازه صادر شد که يك میلیون پنبه صادر کنند آن کسیکه پنبه را صادر میکند ممکن است که صادر بکند و در خارج بگذارد ممکن نیست همچو چیزی پیش بیاید ولی ما نظرم آن چیز دیگر بود اگر پولش را در آن جا بگذارد که نقض غرض میشود و از بین میرود دیگر این که گفتیم اسعارش را بفروشد مقصودمان این است جنس که میرود بخارج می فروشد پولش را برگرداند یا وارد داخله مملکت این بود که گفتیم قیمت اسعارش باید در این جا باشد بنده گمان میکنم که این هم خیلی جانب داری شده است برای اینکه اسعاری را که در فروش اجناس تاجر صادر کننده مال التجاره تحصیل میکند خیلی بیشتر از آن اسعاری است که مبادله کنند با قیمت جنس صادره زیرا ما قیمت جنس را مطابق یکی از همان موادی که در لایحه ملاحظه فرمودید قیمت محل صدور و نقطه صدور قراردادیم ولی جنس را که میرود در خارج می فروشد فایده میرود دیگر و همان فایده هم تولید اسعاری میکند که ما ازش مطالبه نمیکنیم. دیگر راجع باجناس موجوده فعلی بود که فرمودند اثر این لایحه این است که آنها را گران می کنند بلی بنده هم تصدیق دارم که يك حدی گران خواهد شد ولی چه میزان شود

و آیا بهمان اندازه هست که آقا وحشت دارند و قابل وحشت باشد بنده خیال میکنم که آن اندازه ها نباشد برای اینکه بالاخره ترقیش يك حدی دارد و ممکن نیست که يك جنس پنج تومانی برود پنجاه تومان بشود و بالاخره بنده خیال میکنم که اگر اینها وارد شود تمام فرضیات را ازین میرود بطوریکه فرمودند این هفت هشت روزه جنس زیادی وارد شده است جنس زیاد هم الا آن هست در گمرک این جنس زیاد است چرا؟ برای اینکه تهیه اسعار مشکل است جنس را که فرستاده اند البته بارنامه آنجا را فرستاده اند برای بانک که بانکها بروند از مخاطبش پولها بگیرند جنس را خارج کنند جنس که وارد شد البته ترقی که فرض میفرمائید سبب خواهد شد همان ورود اجناس سبب خواهد شد که جنس های موجود هم آن اندازه که شما وحشت داشتید بالا نرود. راجع به مسائل دیگر هم که اشاره فرمودید بنده خیال میکنم که بالاخره جایش در آن لایحه است و حالا موقع آن نیست (صحیح است - مذاکرات کافی است) رئیس - آقای دشتی (یکی از نمایندگان نیستند) رئیس - آقای روحی (آقای روحی هم نیستند) رئیس - آقای کارزونی.

کارزونی - بنده اگر عرضی می کنم برای این است که جوابی که داده میشود اسباب رفع تزلزل و اسباب اطمینان مردم شود زیرا که این قانون بکمرته و دفعاً وارد افکار مردم میشود و مردم را بی اندازه متزلزل و مشوش میکند بدیهی است توضیحاتی که داده میشود تا اندازه رفع تشویش از اذهان میکند بنده هر وقت که راجع به تجارت صحبتی بدارم البته غرضم تجارت نیست متصدیان امر تجارت اولاً مولدین مال التجاره هستند و ثانیاً تجاری هستند که صادر می کنند و همچنین طبقات مختلفه در تهیه تجارت شرکت و مداخله دارند پس اگر چنانچه گفتیم در يك موردی نکسی در تجارت وارد میشود یا تزلزلی ایجاد می شود مربوط به تجارت نیست بلکه مربوط به طبقات مختلفه است که عرض کردم که از جمله آنها ملاکین هستند بنده عقیده دارم که تجارت ذاتاً و فطرهٔ مقتضی آزادی است در هر نقطه و هر وقت که آزادی تجارت بیشتر است بواسطه همان حس رقابت تجارت

آن قطعه ترقیش بیشتر است مثلاً این صادراتی که ما فعلاً داریم در مقابل واردات که بعقیده بنده تا يك جنسی قبل يك موازنه بود فیما بین صادرات و واردات برخلاف افکار پس اگر میخواستیم جمع و خرج کنیم حساب وارده و صادرات به عقیده بنده اگر اضافه نداشتیم کسر هم نداشتیم این عقیده بنده است و ممکن است که يك خیالاتی هم يك صورتی هم برخلاف عقیده بنده باشد و این بحرانی هم که الا آن می بینم به عقیده بنده این بحران را ایجاد کردیم بواسطه اینکه ما دارای کارهای صنعتی که نیستیم مادارای کارگر و کارخانه که نیستیم ما که نمیخواهیم صنایع خودمان را در خارج بدهیم بريك ملت دیگر تحمیل کنیم و مصرف صادرات ما ازین رفته باشد و بحران در مملکت مان بواسطه خوابیدن کارخانه، از میان رفتن کار، بی کار ماندن کارگر، بیکار ماندن کشتی ها ایجاد شود که در نتیجه بانک و مؤسسات تجاری و غیره و غیره در حال تزلزل بقتند. ما اینها را که نداشتیم، ما مردمی هستیم که صادرات ما عبارتست از مواد اولیه هر وقت ما مواد اولیه داشته باشیم دنیا بهش محتاج است و این بحران آور نیست. در هر صورت عقیده بنده این است چنانچه عرض کردم سبب آزادی از تجارت مخالف طبیعت تجارت و مضر برای تجارت مملکت است. لیکن يك وقت يك امری پیش می آید برخلاف این طبیعت که واجب میشود بر خلاف این اصل و این مطلب عمل شود بنده استدعا میکنم آقای وزیر محترم توضیحاتی بدهند که چه چیز موجب این اقدام شده است. چه بوده و چه نظری داشته و غرضی که از این اقدام دارند چیست؟ این جا است که بنده میخواهم عرض کنم در نتیجه این توضیحات رفع تزلزل و توحش از اذهان و افکار میشود. نکته را که بایستی تذکر بدهم این است که معاملات تجار مانه تنها تجار ما بلکه تجار تمام دنیا از روی اعتبار است ما هم مثل سایر مردم دنیا و سایر تجار عالم کارمان از روی اعتبار است و این قانون اعتبار را از تجار سلب میکند. بنده خوب بخاطر دارم یعنی مدتی نگذشته است که ستمی (بعضی از نمایندگان - ستمی کدام است؟ بارنامه) یعنی آن ورقه که باید داده شود و مال التجاره وارد شود

این همیشه اوقات که از خارج جنس می فرستادند برای تاجر آزاد بود و مثل حال نبود یعنی اولاً بول نمی گرفتند بعد ستمی را بهش بدهند مال التجاره را تصرف میکرد و می فروخت بعد بول را میداد ولی امروز اینطور نیست امروز باید قبلاً بول را فرستاد و تا آن دیوار آخر را. قداً نگیرند مال را تسلیم نمی کنند و ما هم که دارای يك همچو ترونی نیستیم که تجارت زراعت فلاحه و حیات خودمان را تنها بخودمان تنها اداره کنیم این است که مجبورم عرض کنم که این قانون اسباب تزلزل اعتبار تجار است چه فکری از برای اینکار کرده اید که رفع این تزلزل بشود. عرض دیگر بنده این است که البته بایستی پیش از همه چیز آقای وزیر محترم عدلیه این عرض بنده را در نظر بگیرند که قانون بذاته کمتر قانونی است که وضع کنند و ذاتاً بدباشد اما همین که قانون را باشخاص دادند چون قانون مظهر و مظهر افکار اشخاص مجری است گاهی خوب اجرا می شود گاهی بد میشود خیلی بد. يك مراجعه بسایر قوانین مان بکنید که هر چه وضع کرده ایم اصولاً برای يك مقصود مقدسی بوده است اما بعد که بعمل عرضه داشتیم بسیار بسیار نامقدس شد نظائر خیلی دارد بنده دیگر نمیگویم کجا و چه چیز است خودتان بهتر از بنده میدانید والله بهتر از بنده میدانید (صحیح است) که کجا و چگونه است از جمله عرایضیکه بنده دارم راجع است با موالیکه الساعه در گمرک موجود است آقای وزیر محترم عدلیه شما دارای حس قانون گذاری هستید قانون حقی داده است ب مردم و استرداد این حق را بهیچ قانونی نمی شود کرد. قانون حق داده است ب مردم و بر طبق يك قانونی اموال وارد گمرک کرده اند شما از روی چه مدرک از روی چه چیز چه میزان این حق را می توانید از مردم سلب کنید. نمی توانید حق ندارید. من می بینم مکرر گفته میشود مال التجاره هاییکه در بازار است ترقی میکند چه میکند چه میکند بزیند بگیرد به بندید بکشید د د د (خنده نمایندگان) آقایان قائل باصل بشوید آخر شما يك رژیم دارید بيك اصولی قائل هستید بر طبق چه اصل و موضوع می پذیرید تعرض ب مردم بکنند اگر يك قانونی آورده بودید که بر طبق این قانون تمام مال التجاره و اموال تزل

میکرد و به نصف قیمت میرسد آنوقت پول بانها میدادید؟
 که نمیدادید. همینطور بسا می شود که قلع میکند ضرر
 میکند ترقی میکند تنزل میکند اینها چه حرفهایی است
 آقا که مادرمجلس میزنیم. غرض این است که این
 اموالی که در کمرک هست البته وزیر محترم میداند که
 قانون حق داده بود به آنها و آنها هم اموالی نوارده اند
 هیچ قانونی هم نمی تواند از آنها جلو گیری کند این
 بمنزله سلب مالکیت است او مالک این حق است. عرض
 دیگری که باید بکنم و امیدوارم در ضمن توضیحی که
 مرحمت خواهند فرمود و خیلی مهم است و قلوب
 مردم را بمرتبه اطمینان و اعتماد وارد میکند و آن این
 است که این قانون ایجاب نمی کند که اموال را بطور
 سندیکا باشخاص محدود یا با افراد معین بدهند و دست
 دیگران را کوتاه کنند امیدوارم که این قانون به تعمیم
 خودش باقی بماند و اشخاص زرنگ و زیرک سوء
 استفاده از این قانون نکنند. این عرض بنده است. يك
 عرض دیگر هم دارم و آن این است که خارجی ها امروزه
 در تجارت شان واقعا متخصص شده اند عالمند با فکرند
 با قوه و قدرت اند با سرمایه و با ثروت اند من بعد ممکن است
 که از تجاری که من الان نمی توانم بیان کنم یعنی
 پیش از آنچه معلوم است نمی توانم که اظهار بکنم یا
 نمی فهم بکلی تجارت این مملکت را در دست بگیرند شما
 باید در نظر داشته باشید و رعایت بکنید مردمان را
 و ادار بکار بکنید حتی الامکان. يك نکته دیگر را هم باید
 عرض کنم که آخر این تاجر تاجر که میگوید این
 صنعت تجارت هرروزه نقل و انتقال پیدا میکند. امروزه
 من تاجر از بین میروم يك حمالی می آید تاجر میشود
 او میرود يك زارع می آید تاجر میشود تمام افراد مردم را
 باید نوعی تربیت کرد که مایوس نشوند یعنی مسئله
 انحصاری و اختصاصی و سندیکا و این جور بازیها بکلی
 ناپستی در کار باشد.

افسر - اینها بازی نیست اینها مؤسسات عمومی است
وزیر عدلیه - بنده خیلی خوشوقت هستم از اینکه
 نماینده محترم هم باصراحت و هم با گرمی و حرارت يك
 اعتراضاتی را که بنظرشان میرسد یا تذکراتی که لازم

میدانستند فرمودند و خاطر نشان کردند بلی خوشوقتیم .
 برای اینکه هم مطلب يك قدری در ضمن بحث راجع
 بهمین ماده واحده اصلاً توضیح و بهتر حلاجی بشود
 و هم در خارج بیشتر مردم متوجه دلایل کار بشوند البته
 اکثریت قریب با اتفاق آقایان حاضر در این ماده واحده
 که امروز در اینجا میگذرد نشسته اند در فراکسیون و
 صحبت کرده اند ولی مردم خبر ندارند می بینند يك ماده
 واحده میآید اینجا در مجلس در موضوعی که فوق العاده
 از برای حیات اقتصادی مملکت و افراد اهمیت دارد
 در فاصله چند دقیقه بدون اینکه درست توضیح بشود
 میگذرد البته این خوب هم نبود آقایان در فراکسیون
 صحبت ها کردند بحث هایشان را کرده اند و جوابهایی هم
 داده شده است ولیکن این را در خارج کسی خبر ندارد
 باین مناسبت بنده خیلی خوشوقت شدم و معتنم شمردم
 این تذکراتی را که ایشان راجع باین لایحه و اصل این
 فکر کردند برای اینکه بتوانم دلائلی که دولت از برای
 پیشنهادی که داده است داشته و دارد عرض کنم .
 مسلم است برای آقایان مطلب تازه نیست دلائلی را که بنده
 عرض میکنم در فراکسیون هم گفته شده و اغلب آقایان
 خودشان اساساً متوجه آن دلائل بودند و میدانستند
 ولیکن از برای مردمیکه در خارج هستند و مذاکرات
 مجلس را میشنوند و ماده واحده را در ضمن سه سطر
 میخوانند و می بینند مجلس در ظرف چند دقیقه آنرا
 رأی داده و تصویب کرد باید در مطلب بحث کرد تا
 آنها هم بدانند برای چه دولت این کار را کرده و برای
 چه این نظر را دنبال می کند : نماینده محترم فرمودند
 که اساساً به بینیم دولت برای چه بخیال انحصار تجارت
 و آوردن این لایحه و متمم آن افتاده است و بنده هم
 در جواب این سؤال ایشان عریضی میکنم : از چندی
 باین طرف آقایان خوب این مسئله را حس کرده اند
 که يك حالت ناراحتی يك حالتی که شاید تمام
 افراد هم متوجه بدلائلش نبوده اند و شاید هم هنوز
 نباشند در مردم پیدا شده است از نقطه نظر اوضاع اقتصادی

یعنی حسب ترتیب نامطلوبی را کرده اند بدون اینکه همه
 اشخاص هم بدانند چرا و برای چه این ترتیب نامطلوب
 پیش آمده است و اسعار خارجی هم بترتیبی که آقایان
 خبر دارند ترقی کرد . در قدم اول دولت خواست بوسیله
 قانون اسعار جلو گیری از اوضاع نامطلوب اسعار بکند
 و سعی داشت بیشتر از آن مداخله در امور تجاری و اقتصادی
 افراد نکرده باشد بلکه بوسیله همان قانون اسعار تبدیلی
 در کار بشود قانون اسعار هم تا درجه و بیش از آنچه که
 ممکن است خیلی از اشخاص تصور میکنند مفید اتفاق
 افتاده لکن کافی نشد نظر از قاچاق و طرفی که پیدا
 کردند از برای فرار از قانون اسعار بالاخره دولت دید لازم
 است که باین مسئله يك توجه خاصی بکند و این لایحه
 را تقدیم کرده در اینجا يك موضوع را باید توضیح داد
 وقتی که ما صحبت اسعار را می کنیم باید به بینیم
 مقصودمان چیست قیمت اسعار خارجی عبارت است از :
 قیمت بروائی که از ممالک خارجه به سرما داده و ما بایستی
 بپردازیم . در هر مملکتی وقتی نباشد که يك مبلغ زیادی
 برات از خارجه بفرستند سرش که پول بدهد و در مقابل
 هم خودش به اندازه کافی برات بسر خارجه نداشت قیمت
 بروات خارجه بالا میروند بعبارة اخری وقتیکه مملکت
 طلبی که بواسطه صادرات از خارجه دارد کمتر از قروضی
 است که بواسطه واردات پیدا میکند اسعار خارجی را
 باید باقیمت بیشتری تحصیل کند این یدش آمد - این
 ترقی اسعار خارجی ضروری است - حتمی است . غیراز
 این طبیعی نخواهد بود کسیکه فرض بفرمائید ده هزار
 لیره یا ده هزار مارك مقروض است و می بیند برات در
 جاهائی که پیدا میشود یعنی معمولاً در بانک ها و
 صرافخانه ها کم است مشتری زیاد دارد و بآن قیمتی که
 ده روز پیش میشد بخرد باو نمی فروشند . ناچار حاضر
 خواهد شد از برای حفظ اعتبار خودش و برای اینکه
 قرض خودش را در موعد بپردازد همان قیمت بالا را بدهد
 و برات بدست بیاورد من مجبور هستم برای روشن

شدن اذهان عامه نسبت باین موضوع مبتذل اینهمه
 عریض بکنم حتی این قسمتی که برای آقایان مبتذل و
 کهنه است برای يك عده زیادی شاید توضیحش لازم و
 مهم باشد پس بتدریج قیمت بروات خارجی بیشتر خواهد
 شد یعنی اگر ما تا دیروز می توانستیم برویم و برات لندن
 را مثلاً بالیره پنج تومان بگیریم . امروز مجبور خواهیم
 شد پنج تومان و دو قران بدهیم و اگر باز طلب ما از
 خارج کم بود و ما بیشتر احتیاج داشتیم پول بخارج
 بفرستیم طبیعتاً قیمت باز بالا می رود و باید مثلاً شش
 تومان داد . البته در مسئله ترقی اسعار خارجی تنزل
 قیمت نقره هم تأثیر داشته است ولی در این مسئله جای
 اشتباه است نباید اشتباه کنیم . فرض بکنید و در عالم
 تصور این را پیش نظر خودتان بیاورید که يك مملکتی
 باشد در عالم که واحد پولش نقره باشد و در سال معادل
 صد میلیون تومان مثلاً جنس بخارج بفرستد و صد میلیون
 تومان هم از خارج جنس وارد کند پس صد میلیون
 جنسی که فرستاده است معادل آن طلب کار شده است
 یعنی برات می تواند بکشد و صد میلیون جنسی هم که از
 خارج جنس وارد کرده است و آورده است بداخله اش
 معادل آن مقروض شده است . صد میلیون آن جا طلبکار
 شده و صد میلیون این جا باید پردازد بصورت برات
 بالاخره این صد میلیون طلب را می گذارد پای آن صد
 میلیون قرض خودش و مجبور خواهد بود که پول
 بفرستد برای خارجه و در نتیجه پول داخلی که در داخله
 مملکت خودش رواج است و اعتباراً قیمت دارد در
 داخله میماند از سرحد نمی رود و اگر قیمت نقره هم تنزل
 کرد قیمت بروات - قیمت اسعار - تکان نمیخورد
 آقایان میداند قیمت نقره که مسكوك است باقیمت نقره
 جنس فرق زیادی دارد و اگر میخواستند دو قرانی
 نقره را آب و دو هزاری را ذوب کنند در اوقات عادی
 آن قیمتی که بطور اعتباری به دو قرانی میدهند آن قیمت
 را ندارد مگر اینکه تصادف کند باوقتی که قیمت نقره
 خیلی زیاد بشود آنوقت البته يك عده اشخاص بخیال
 این می افتند که دو هزاری را آب کنند و بصورت شمش

در آوردن والا در حال عادی قیمت اعتباری مسكوك قره بیشتر از قیمت فلزی آن است در این جا مثالی عرض می کنم که اغلب شنیده ایم و چون مطلب را روشن تر میکند عرض میکنم فرق بین جواهر بدل و اصل مخصوصاً در وقت گرو گذاشتن معلوم میشود پولی هم که جنس فلز آن تنزل کرد نادر داخله است محکم می ماندولی وقتیکه خواست برود آن طرف سرحد آنوقت آن تأثیر تنزل پیدا و محسوس یعنی معلوم می شود قیمت اصلی را ندارد و به قیمت جنس میخرند نه به قیمت اعتباری آن والا پول قره تا وقتیکه در بازار داخلی میگردد هر قدر قیمت قره می خواهد در بازار دنیا تنزل کند قیمت اعتباری این سر جای خودش باقی هست. در عالم فرض می شود و همینطور هم عمل شده است که يك مملکتی پولش کاغذ باشد و پشت سرش هم هیچ طلائی نگذارد و این پول باعتبار خودش هم باقی باشد يك قیمت اعتباری داشته باشد با اصطلاح قدیمی های خودمان روی چرم سکه بزند اما وقتی که همین پول خواست آن طرف برود آن جا دیگر قیمت اعتباری که در داخله داشت ندارد آن جا به قیمت جنس خرید و فروش میشود پس تنزل قره در وقتی تأثیر در پول ما از نقطه نظر اسعار میکند که پول ما لازم بشود برود آن طرف سرحد خوب حالا به پینیم درجه وقتی پول میرود آن طرف سرحد آنوقت که شما بقدر کافی پشم و پنبه و برنج و امثال ذلک نداشتید که بفروستید بخارج تاجواب واردات خودتان را باین اجناس بدهید فرضاً وارد میکنید نود و يك میلیون تومان و صادر کردید ۸۵ میلیون باید این کسر را جبران کنید و آن روزیکه شما مجبور شدید پنج میلیون تومان قران را بردارید و بفروستید بخارج چون این قران آن طرف سرحد که میرود بالطبع بصورت يك مال التجاره در می آید البته اگر این مال التجاره ارزان شده باشد در خارج به قیمت خیلی کم خواهند خرید از شما و تغییری در قیمت اسعار پیدا خواهد شد پس تأثیر تنزل قره وقتی است که تعادل محاسبه تجارنی باخارج به هم خورده باشد اگر بین پرداخت هائی که بمملکت خارج باید بشود و مبلغی که از خارج باید وصول کرد تعادل باشد قیمت قره تنزلش در اسعار ابداً اثری نخواهد داشت. اما آن جایی

که شما بیاید بگوئید من از بابت وارداتی که کرده ام بایستی ۹۰ میلیون پول بدهم از این ۹۰ میلیون ۸۰ میلیون را جنس فرستادم یا بفلان وسائل دیگر توانستم پردازم و ده میلیون دیگر را مال التجاره قره بشکل پول میخواهم بفروشم آنوقت ده میلیون پول قره شما در بازار کساد قره بدهد میلیون مشتری پیدا نمیکند و به قیمت کمتری باید آنرا بفروشید و مقصود بنده این است که این مسئله تأثیر تنزل قره برمی گردد باینکه تعادل بین پرداختی ها و طلب هائی که دارید ازین رفته و بهم خورده باشد بنده نمی گویم تعادل بین صادرات و واردات گمرکی مان اشتباه نشود برای اینکه در يك مملکتی صادرات و واردات تمام عبارت از این نیست که از گمرکاتش بشکل مال التجاره وارد و صادر بشود. مملکت ما امروز يك صادراتی دارد که در احصایه گمرک نیست مثلاً عایداتی که از کمپانی نفت جنوب میگیریم یا منافع ذخیره مملکتی و همینطور وارداتی که هیچ در احصایه های گمرکی نمی بینیم مثلاً مخارجی که برای محصلین و مأمورین خودمان که در خارج هستند می فرستیم. عبارت دیگر وقتی صادرات و واردات میگویم به معنی عام است یعنی تمام آنچه باید به پردازیم و تمام آنچه از خارج وصول میکنیم. حالا وصولی می خواهد از راه صدور مال التجاره باشد یا از جهت اینکه پول در خارجی داشته باشیم و منفعت بما بدهد یا سهم ببریم از يك کمپانی. باری برگردیم به مطلب نرخ اسعار و عدم تعادل آن روزی که ما دیدیم در يك مملکتی مسئله نرخ بروات از آن حالت عادی که داشت منحرف شد و يك نرخ دیگری پیدا کرد و بالا رفت و ترقی کرد آن روز بدون اینکه وارد هیچ حساب دیگری بشویم آن روز باید قطع کنیم که تعادل بین صادرات و واردات به معنی اعم بهم خورده است حالا يك وقت هست که این تعادل يك میزان کمی بهم می خورد و موقتی است برای يك مدت دو ماه و سه ماه است که می بینید بروات قدری ترقی میکند و گران میشود مثلاً يك قران بالا میرود و باز به حال اول و عادی بر میگردد ولی يك وقت هست که عدم توازن فوق العاده بهم خورده در این صورت قیمت اسعار هم فوق العاده بالا میرود همان طور که دیدید

لیره که ۴۸ قران بود یواش یواش آمد و ۵۰ قران شد و در فاصله چند هفته همان وقتیکه قانون اسعار را می گذرانیدیم آمد و رسید به هفت تومان و سه قران پس حالا که ترقی نرخ اسعار میزان تعادل است ما باید بیاییم و متوجه اساس آن بشویم حالا که این میزان تعادل بما نشان داد که ما تعادل نداریم باید فکر کنیم و به پینیم تا بکی این وضعیت خوب است ادامه پیدا کند البته يك حرف را در این جا میشود زد و این حرف را مکرر بنده بگوش خودم شنیده ام که میگویند به يك معنی صحیح هم هست - میگویند اگر بگذارید بحال طبیعی خودش جنس آزاد بیاید و آزاد برود مسلماً اجناسی که وارد میشود بواسطه همین عدم تعادل و گرانی اسعار خیلی گران خواهد شد وقتی که خیلی گران شد مسلم مردم هم کمتر خواهند خرید (کازرونی - صحیح است) و در ضمن صادرات ما هم گران تر میشود و صادر کردن جنس زیاد صرف میکند به این ترتیب واردات کم و صادرات زیاد و تعادل از دست رفته بطور طبیعی خود به خود بر میگردد پس تجارت را به حال خود بگذارید تا به حکم طبیعت و به خودی خود تعادل پیدا شود

افسر - چندین سال این طور کردند و نشد

وزیر عدلیه - این مسئله بعقیده بنده گفتنش و استدلال کردن و حرف زدن در آن سهل تر و آسانتر است تا اینکه يك کسی بیاید و بطور اطمینان در این جا بگوید « باید این کار را بکنیم، و اصلاح کار را به طبیعت وا بگذاریم - چرا؟ برای اینکه خطرات آن طرفش خیلی زیاد است فرض کنید يك خانواده عایداتی از دهاتش دارد بعد در مقابل يك مخارجی راهم از برای خودش معین میکند - قیمت اجناسی را که برای احتیاجات شان می خرند خیلی گران شده است عایدات هم از آن طرف کسر شده اگر همینطور زندگی خود را مثل سابق این خانواده ادامه بدهد و بگوید يك روزی درست می شود پر غلط نگفته زیرا بالاخره يك روزی می شود که خرج و دخلش معادله خواهد کرد. یعنی دیگر با کسر عایدات مثلاً اتومبیل نخواهد داشت اما چه روز چه طور؟ سال اول مخارج اتومبیلش را از

عایداتش دیگر نمی تواند بدهد ملکش را گرو میگذارد سال دیگر هم بواسطه گرو گذاشتن خانه امورش برگذار میشود و فرشهای خانه را بدل و نامرغوب میکند و سال سوم بدون محل قرض میکند (دهستانی - صحیح است) سال چهارم آقا را با دبیرند محکوم بکنند بعنوان اینکه کسی است که نتوانسته است دین خودش را بدهد و قرض خودش را بیردازد البته آروز دیگر بیش از دخل خرج کردن نمیشود و تعادل بالطبع حاصل شده در امور اقتصادی مملکت هم همینطور است بکروزی خواهد شد که از روی ناچاری آقا و بنده دیگر نمی توانیم يك اجناسی را که ضرورت ندارد استعمال کنیم. اما کی؟ آنوقت که شما هر زحمتی را که لازم بوده است برای زندگانی تان متحمل شده اید و خسارت برده اید و بفلاکت افتاده اید. پس بعقیده بنده بعقیده هیئت دولت مانبایستی که بیش از آن چه که تا بحال روی همین فکرها قائل به صبر شده ایم صبر کنیم ما مدتها صبر کردیم شاید خود افراد و خود مردم بخيال این بیفتند که يك چیزی که گران است نخرند و از این طریق واردات کم بشود. نه. در جلسه قبل بود که در همین جا یکی از آقایان محترم تذکری دادند راجع باجناس و گرانی قیمت آن ها یکی از آقایان دیگر همین امروز در همین مسئله اظهاراتی کردند اما بطور اطمینان و واقعاً شما و بنده و دیگران نمیتوانیم بگوئیم این قدر عقل و فکر در کله مردم هست که این اجناس را که آلا ترقی فوق العاده کرده است نخرند؟ البته نه بنا بر این وقتیکه دولت نگاه میکند همینطور هم آقایان وقتی که می بینند سرو کار با مردمی است که دل زیبا دارند و کیسه خالی آنوقت لازم است دولت بیاید و نگذارد هوس مردم تحریک بشود و چیز هائی را که ضروری نیست کم وارد کند یا هیچ از خارج نخرد دولت آمد و از روی این حساب برای اینکه دید واقعاً و راستی ما امروز داریم زندگانی بو الهوسانه میکنیم و يك ملت عاقلی حق ندارد زندگانی بو الهوسانه بکند این لایحه را آورد تا وقتیکه از روی حساب و

زهد داشته باشد در اطفاهاش هم تابلو های خیلی قشنگ باشد البته نباید کمال مطلوب و باصطلاح معمول یدآل ما باشد که مثل بیوه زن و پیره زن باشیم یعنی تمام سعی خودمان را صرف این بکنیم که از تمام مخارجمان بکاهیم بسوزیم و بسازیم. خیر بنده این را نمی گویم ولیکن میگویم امروز و تا وقتی که نتوانیم صادرات خودمان را زیاد کنیم تا وقتی که بتوانید بازار از برای اجناس موجود خودتان پیدا کنید تا آنوقت بهتر این است فقط چیز هائی بخریم که از برای بقا و ترقی و سعادت مردم و مملکت و برای رفاه عامه لازم است یعنی نباید اتومبیل تجملی خریدولو، کامیون باید آورد برای اینکه به حل و نقل ماکم کند از برای اتومبیل تجملی یک قدری سر کسه را باید ببندیم از برای خریدن عطر جنوی خودمان را باید بگیریم و بالاخره خود داری بکنیم از خریدن اجناسی که ممکن است از آن صرف نظر کرد و یا در اینجا تهیه ممکن است بشود و دارد تهیه میشود منتهی بواسطه این اجناسیکه از خارج میآید نمیتواند سر بلند کند آن اشخاصیکه این اجناس را در داخله تهیه میکنند نمیتوانند بفروش برسانند و اجناس داخلی از بین میروند این قبیل اجناس را ما نباید بخریم من که حق انحصار دارم منکه تنها خریدار هستم حق دارم که بگویم آقا این جنس را نمیخواهم و آن جنس را میخواهم دولت نمیتواند بگذارد بواسطه بوالهوسی (البته یک افراد معینی مقصود نیست همه مان بوالهوسیم) یک چیز هائی را بخریم که ضروری نیست و باعث این میشود که بروات خارجه گران بشود اسعار خارجی بالا برود و آنوقت تاثیر کند در زندگی مردم تاثیر کند در قیمت اشیائی که محل احتیاج عامه است. این خلاصه از مفصل دلیل و فلسفه این لایحه است که ما از روی ناچاری آورده ایم. بله از روی ناچاری بهترین شاهد این است که دولت اولاً بفکر افتاد که شاید بوسیله قانون اسعار خارجی بتواند این مقصود خودش را تامین بکند ولی وقتی دید آن قانون با وجود فوایدی که داشت و اگر بعضی ها بخواهند منکر شوند بی انصافی کرده اند کافی نبود بخیال انحصار افتاد خود

این تامل دولت نشان میدهد که از ابتداء بخیال انحصار نبود و نمیخواست به این کار دست بزند خلاصه این کلیات و دلایلی بود که ما داشتیم عدم تعادل اساس علت چون آلان نمیتوانیم در فاصله سه ماه و شش ماه صادرات خودمان را طوری کنیم که برسد واردات مان طریقی را که این لایحه اجازه میدهد و پیش گرفتیم (بنده آلان رقم در جلویم نیست ولیکن آنچه خاطر می آید در سال گذشته نود و خورده میلیون ما واردات گمرکی داشتیم و چهل و هشت میلیون تقریباً صادرات گمرکی که قسمتی از تفاوت بین صادرات و واردات گمرکی از راه های دیگر جبران شده ولی در حدود بیست میلیون و شاید قدری بیشتر کسر داشته ایم و همین بود که بازار باین صورت در آمد) در تذکرات نماینده محترم یکی دو نکته بود که به اجمال جواب میدهم و رد میشود فرمودند که ما هیچ بحرانی نداشتیم و ما چون مواد اولیه داریم و مواد اولیه هم همیشه خریدار داشته و دارد اگر خودمان بحران ایجاد نکنیم جای نگرانی نیست اما اینکه بحران نداشتیم بسته است باین که بحران را چطور بگیریم. اگر بحران را بحران اسعاری بگیریم بنده کاملاً با آقا هم عقیده هستم بحران اسعاری تا یکسال و خورد و پیش از این نبوده ولی اگر بخواهند بگویند بحران اقتصادی نبود آن را بنده عرض میکنم که قدری بی لطفی کردند بحران اقتصادی ایران از حالا شروع نشده بحران اقتصادی ایران را اگر بخواهید ریشه اش را بگیرید تقریباً از سی و پنج و شش سال پیش از این در ایران شروع شده است از آن موقعی شروع شد که تعادل بین مصرف و تولید در ایران بهم خورد آقا این را شما فراموش نفرمائید که من و شما هنوز عادت داریم که مطابق طرز و سلیقه اجداد مرحوم چندین هزار سال پیش از این خودمان جنس تهیه بکنیم با دست و پا وسائل قدیم و اطلاعات ناقص و بعد میخواهیم مصرف کنیم جنسی را که با ماشین تهیه میشود و بوسائل علمی. آقا شما قیمت کار

را بگیرید همیشه و حساب کنید حد وسط قیمت کار یکعمله عادی را به بینید. آن را از روی چه میشود پیدا کرد؟ از روی میزان جنسی که تهیه میکند وقتی که یک ایرانی دوازده ساعت کار میکند به بینید چقدر محصول بعمل میآورد دوازده ساعت عمله عادی خودمان را میزان بگیرید و بعد حساب کنید با ماشینی که در خارجه کار میکند چقدر محصول در دوازده ساعت به عمل می آورد حالا باید این دو جنس را باهم مبادله کنند یعنی محصول دست را با محصول ماشین این مبادله عاقبت ندارد پس زندگی شما از آن روز شروع به بحران کرد که تعادل بین تولید و مصرف شما بهم خورد یک کسی وقتی که مرضی میگردد فوراً که نمیرد. تصور میفرمائید امروز که آدم مرضی میشود فردام الرحمن برایش میخوانند اینطور که نیست نرم نرم یواش یواش مرض داخل میشود و ممکن است ده سال طول بکشد تا شخص بفهمد کارش خراب و مزاجش علیل شده که شروع کردید جنس بیاورید از خارج و نتوانستید همان قدر هم جنس باهمان و سائل زیاد بعمل بیاورید و زیاد بفروشید از آن روز گرفتار بحران شدید شما که می آئید مثل مردم قرن امروز مصرف میکنید و مثل مردم دو هزار سال قبل جنس تولید میکنند چطور میشود تعادل بهم نخورد؟ البته چندین سال به اصطلاح کلاه کلاه کردیم و بقول خودمان عراده را گردانیدیم ولی البته تا شما نتوانید سعی کنید که یک تناسبی بین طرز تولید و مصرف شما پیدا شود البته آن بحران هست و هر قدر هم طول بکشد بیشتر و قوی تر خواهد شد و اثرش هم بیشتر است پس بحرانی اقتصادی ما کهنه است و چیز تازه نیست بعلاوه آقا فراموش نفرمائید مملکت شما تنها در بحران نیست دنیا امروز در بحران اقتصادی است مگر آقابان نمیخوانند در جراید مگر نمی شنوند که صد ها بانک در ممالک پر ثروت خارج ورشکست شده اند و بر عده بیکاران هر روزه افزوده میشود؟ آقا مواد اولیه. صرف اینکه من مواد اولیه دارم که کافی نیست راه میخواهد که این مواد اولیه را در بازار بفرشید.

مجلس بابکمسیون بابدولت و اگر يك چیزهای مفیدی بود البته ما و آقایان آنها را در نظر خواهیم گرفت ولی چون برای شور کامل وقت زیادی لازم است و دوسه هفته طول میکشد باین مناسبت ناچار شدیم این ماده واحده را بیاوریم که يك اشخاصی هم باین خیال نیفتند ناقانون انحصار نگذشته و در آن شور میشود فوراً يك اجناس زیادی از خارج سفارش بدهند و بیاورند باین دلیل ماده ماحده را آوردیم حالا وقتی که آقایان به آن رأی دادند در اصل قانون انحصار و جزئیاتش باهم می نشینیم بحث میکنیم و البته هر قسمتی که مفید باشد عمل خواهد شد. اما اینکه فرمودید جزء اعظم کار تجارت ما بدست تجار خارجی افتاده - اول این را بگویم که ما از نقطه نظر سیاسی و نظر کلی با کسی بغض و نظربندی نداریم اگر وقتی تعدیاتی نسبت بما بشما میشد البته يك بغضی و يك رنجش هائی بود ولی امروز بحمد الله رنجش و بغضی در کار نیست ضدیتی هم با کسی نداریم اما از طرف دیگر همانطور که خارجیها در مملکت خودشان سعی میکنند که منافع خودشان را حفظ کنند این جا هم مسلم دولت منافع نجارش را در نظر خواهد گرفت و این طبقه را برای مملکت لازم میدانند و حفظ میکنند بدون اینکه بخواد رجحان بی موردی هم قائل شود عرایض من تمام شد - اگر باز هم میخواهید بحث کنید بفرمائید

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - تبصره از آقای دشتی رسیده است قرائت میشود؛ تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم:

تبصره - اجناسی که فعلاً در راه است در گمرک قبول میشود و مثل کلیه اجناسی که فعلاً در اداره گمرک موجود است.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که بنده اصولاً باین لایحه مخالف هستم اصولاً بنده بانحصار تجارت مخالفم و معتقد نیستم که دولت مداخله در تجارت کند و با کارهایی که غیر از سیاست است تماس داشته باشد ولی بدلالی که

مقصود این است تمام این مال التجاره که الا نه در راه است این را قبول کنند بعدش هم حکم همان مال التجاره هائی که در گمرک است پیدا خواهد کرد و تکلیف آن در آن ماده قانون متمم انحصار تجارت که راجع به مال التجاره هائی که در گمرک است معین خواهد شد.

آقای سمعی (کفیل وزارت اقتصاد ملی) - گمان میکنم این جا يك سوء تفاهمی شده باشد اینجا اولاً توضیح فرمودند که میتواند در اصطلاح قانون گذاری یعنی باید (یکی از نمایندگان - همین است آقا)

کفیل اقتصاد ملی - نه این نیست بنده هیچ گمان نمیکنم برای این که اصطلاحات ما از برای این کار خیلی زیاد است در خیلی از قوانین هست که مینویسد (باید) در خیلی از قوانین هست که مینویسد (دولت مجاز است) در خیلی از قوانین مینویسد (میتواند) دیگر يك دیکسیونر خاص نداریم که از فلان لغت فلان معنی منظور است بالاخره همه اینها در اصطلاح قانون گذاری بمعنی باید است و اصطلاح خاصی در قانون گذاری نداریم که این معنی را دارد میتواند یعنی ممکن است این کار را بکند یا نکند بعلاوه در این جا يك مؤید دیگری دارد و مینویسد دولت حق دارد که واردات و صادرات را کلیتاً بخودش انحصار بدهد این حق باخودش است اگر مقتضی دید این عمل را میکند اگر مقتضی ندید این عمل را نمیکند (یک نفر از نمایندگان - حق ندارد) بهرحال بنده معنای میتواند را گمان میکنم این است و ایرادی هم ندارد از طرف دیگر هم اصولاً میدانید که دولت نمیتواند که جلوی تجارت را بگیرد و کار را خراب کند و مردم را متضرر کند دلیل ندارد که يك عده از مردم مال التجاره بیاورند در خاک ایران و بعد برگرداند بجای اولیه البته مال التجاره هائی که حمل میشود و می آید در گمرک پذیرفته میشود منتهی خروج از گمرک مفید يك شروطتی خواهد بود که در قانون متمم نوشته ایم و بعد تصویب خواهد شد (دشتی - پس موافقت شما باتبصره) تبصره را هم استدعا میکنم که استرداد کنید و این توضیح گمان میکنم کافی باشد.

خارجی پرداخته شود از قرار لیره شش تومان از عایداتیکه دولت باسعار خارجه در یافت میدارد بپردازد.

(در اینموقع بعضی از نمایندگان خارج میشدند)

رئیس - اگر آقایان تشریف ببرند عده ما تقریباً در لغزش است. ماده واحده مطرح است مخالفی نیست؟ آقای دشتی

دشتی - عرض میکنم بنده اینجا توجه آقای وزیر مالیه را جلب میکنم الان قیمت لیره نه تومان است و شما دارید لیره را در اسفند و بهمن شش تومان حساب میکنید این سه تومان دیگرش را از کجا جبران میکنید و بعقیده بنده باید در لایحه معین شود و تصریح شود که از چه عملی جبران میشود.

وزیر مالیه - بنده در جواب فرمایش آقای توضیحات

بیشتری هم برای سایر مطالبی که ممکن است به نظر آقایان برسد عرض میکنم که دولت بودجه اش را بتمام نوشتن است و يك میزان معینی از تومان ما اجازه داریم خرج کنیم در صورتیکه برای محصلین خارجه یا مامورین خارجه که حالا فرض بفرمائید تا حالا شش هزار تومان میفرستادیم هزار لیره بود و در بودجه گفته میشد شش

هزار تومان شش هزار تومان حالا ما نمیتوانیم بنویسیم به موجب بودجه ولی وقتی که اینطور باشد امر محصلین نمیگذرد چنانچه آقایان اطلاع دارند که سفر و مأمورین ما در خارجه به شش تومان حاضر نبودند و بهمن جهت خودتان در بودجه هده السنه تصریح فرموده بودید

هشت هزار تومان تفاوت تسعیر که مینویسید حالا اگر چنانچه بهمن قیمت ۹ تومان داده شود بهیچوجه امرشان نمی گذرد و از آنطرف دولت خودش عایداتی دارد که عایدات اسعار خارجی خودش است مثل عایدات دفتر خانه ها و تذکره ها و شانسلری های سفارتخانه ها و قونسول خانه های ما در خارجه که کار میکنند و هر چه رویه و لیره گیرشان می آید می فرستند به بانکها و آن ها را می فروشیم و علیحده نگاه میداریم و همچنین از بابت صدور تریاک آنچه بدولت تا کس عاید میشود عین لیره است لهذا این مبلغ را

وزیر عدلیه - تبصره را یکدفعه بخوانند. (تبصره مجدداً بشرح سابق قرائت شد)

وزیر عدلیه - آقا میفرمائید اجناسی که فعلاً در راه است. اجناس در راه اقسام دارد يك اجناسی است که دستور بکار خانه داده اند يك اجناسی است که از کارخانه بیرون آمده يك اجناسیست که در گمرک وارد شده تمام اینها مشمول قسمت در راه است میشود و تشخیص این حقیقه برای ما کاملاً اسباب زحمت است ولی اگر مقصود آقا این است که این اجناسی که در این چندروزه که قانون متمم انحصار میگردد آمد در گمرک به پذیرند و نگویند تو باید این را همینطور در کشتی نگاهداری یا برش گردانی بجای اولیه تا تکلیف معلوم شود این را ما قول می دهیم تذکرانی را که آقا دادند کاملاً رعایت خواهد شد بنا بر این بنده عرض میکنم مادام که این قانون از مجلس نگذشته است و تکلیف این اجناس معین نشده است گمرک آنها را در انبار های خودش خواهد پذیرفت.

رئیس - با این توضیح تبصره را استرداد میفرمائید **دشتی** - بلی استرداد میکنم

رئیس - رأی میگیریم بماده واحده آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند) تصویب شد

[۵- طرح و تصویب لایحه اعتبار نرخ پرداخت هائی که با اسعار خارجی میشود]

رئیس - آقای وزیر مالیه بنده را متذکر کردند که يك لایحه متمم عجلی دارند که بصفه مامورین مادر خارجه است و خواهش دارند امروز مطرح شود چون کوچک است خبر قرائت میشود:

(بشرح ذیل قرائت شد)

کمسیون بودجه لایحه نمره ۶۱۶۵ دولت را با حضور آقای تقی زاده وزیر مالیه مطرح شور قرار داده و با اصلاحی بترتیب ذیل تصویب و خبر آن را تقدیم میدارد ماده واحده - دولت مجاز است وجوهی را که در بودجه ۱۳۰۹ بابت ماه های بهمن و اسفند باید باسعار

این وزیر مختار ژاپون قسمت شمال و جنوب مملکت را گردش کرد برای چه بود برای کارهای اقتصادی بود برای این بود که راپرت بدهد به مملکتش و بهینند چه جنسی از مملکتش باید در اینجا وارد کند و چه نتیجه اقتصادی ببرد شما ملاحظه بفرمائید اینها يك راپرت داده اند که راجع به کتیرا و سایر چیزهای دیگر چه باید کرد و بالاخره یکدینار برای مملکت کار نکرده اند و همین حق را هم که بانها میدهند زیادی است...

کازرونی - میگوئید در سفارتخانه ها را به بندند

روحی - خبر نه بندند لیره را هم مطابق سایرین بهشان بدهند بجهت اینکه باید پاداش بکسی بدهند که حسن عمل داشته باشد بنده چیز خوبی نمی بینم ملاحظه بفرمائید بنده خبر دارم که يك مشت محصول پسران يك مشت بیچارگان در آنجا هستند که بنده این تبعیض را بقول آقای یاسائی چرا باید دولت بکند که بمحصلین خودش لیره شش تومانی بدهد ولی باشخاص دیگر لیره نه تومانی بدهند اینها که بخرج خودشان اولادهاشان را فرستاده اند که تحصیل کنند يك تسهیلاتی فراهم کنند و بنده لهذا بنده پیشنهاد میکنم که محصلینی هم که بخرج افراد تحصیل میکنند دولت مکلف است که آنها را هم شش تومان حساب کند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

وزیر مالیه - بعضی از آقایان میفرمایند مذاکرات کافی است ولی ایشان يك اظهاراتی فرمودند که حتماً باید جواب داده شود اولاً باید بنده رسماً باین اعتراض اولیشان جواب عرض کنم که میفرمائید تمام مامورین و نمایندگان ما در خارجه هیچ کاری ندارند و يك پول سیاه ارزش ندارند اینطور نیست آقا نمایندگان مادر خارجه اگر شما خاطراتان باشد که از چندین سال باین طرف چقدر در هر زمینه اصلاحات بعمل آمده است و در این زمینه هم اصلاحاتی شده است (صحیح است) ما نمایندگان بسیار آبرومندی در خارجه داریم (صحیح است) عرض میکنم که اینها کار میکنند و راپرتهایشان هم می آید در وزارت امور خارجه و وزارت خارجه ه

برای این دو ماه بهمن و اسفند است و برای سال آتیه ترتیب دیگری داده میشود و برای دو ماهه بهمن و اسفند ما در زحمت بودیم این را بدو وجه میشد تصفیه کرد بسکی اینکه بگوئیم چون لیره که عاید ما میشد شش تومان برای ما عاید میشد حالا در بودجه در واقع بهمان نسبت عایدات میاورد و حالا چون لیره ترقی کرده است عایدات دولت هم زیاد شده و برای هزار لیره که شش هزار تومان عایدتان میشد حالا نه هزار تومان عایدتان میشود یعنی آن سه هزار تومان را تفاوت تسعیر داریم و مدد خرج بانها میدهیم یکی دیگر این است که عین لیره و عین اسعار خارجی را میگیریم و میدهیم بانها این آسان تر و ساده تر بود بهمن جهت این طرز را اتخاذ کردیم که آقای رئیس هم تذکر دادند که این لایحه مستعجل است بواسطه اینکه از اول بهمن ماه تا بحال وزارتخانه ها نتوانستند تعهدات خودشان را بدهند یعنی آن مقداره تومان بدهند و لیره بگیرند برای محصلین دولتی یا سفارتخانه ها و غیره بفرستند کافی نخواهد بود و حق هم ندارند که بیشتر از آن بدهند اما بمجرد اینکه این قانون تصویب شد این کار اصلاح میشود

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

روحی - بنده عرض دارم

رئیس - آقای روحی بفرمائید

روحی - آقای وزیر مالیه لوائیجشان را بفرما کیون نمی آورند و از این جهت ما ناچاریم آنچه به نظرمان میرسد در اینجا بگوئیم و البته يك مطالبی است که در ضمن مذاکره و مباحثه حل میشود عرض میکنم بنده اولاً میخواهم به بینم از چه جهت دولت این تبعیض را قائل شده است برای چه آقا در خارجه بوده اند بنده هم بوده ام نمایندگان ایران در خارجه اینها یکدینار بحال این مملکت که تا با امروز رفته اند فایده نداشته اند در صورتیکه اینها باید يك خدمات عمده کرده باشند و يك بازار اقتصادی در آنجا ها برای ما درست کرده باشند و بالاخره باید کارهای اقتصادی برای ما بکنند

آنها را چاپ نمیکند و البته کارهای بزرگی که حقیقتاً برای ما خیلی فایده دارد از قبیل کارهای اقتصادی و روابط فیما بین دولین است انجام داده اند حال در این قسمت فرضاً مادریک شهری يك قونسولی داریم شاید هم لازم باشد یا نباشد وقتی که در بودجه میاید در آن وقت ممکن است بگویند این لازم نیست اما وقتی که در بودجه نوشتند دیگر نمیشود و باید همان حقوقی را بهش بدهند يك تومان هم کمتر بخواهیم بهش بدهیم امرش نمیکند آبروی دولت میرود آبروی مملکت میرود پس بنا بر این این هیچ مربوط بان قسمت ها نیست يك تعهدی است که دولت دارد و باید به لیره بدهد این را شما نمیتوانید با تومان بدهید محصلین دولت هستند بعضی چیزها هست که دولت سفارش داده است دستور داده است تعهد دارد یکی از اینها البته مامورین دولت در خارجه هستند چنانکه عرض کردم اگر لیره را که شما میگوئید به نه تومان بدهید خوب پس چرا صد هزار تومان در بودجه تفاوت گذاشتید باین معنی که ما لیره شش تومانی را پنج تومان منظور کرده بودیم او را هم که میسر نشده است تا حالا بدهید حالا اینها متصل مطالبه میکنند و متصل کاغذ مینویسند که همانکه در بودجه منظور شده است لیره ما را بقیمت پنج تومان بدهید حالا شما جواب میدهید که خبر ما لیره پنج تومان که نمیدهیم هیچ بعد از این هم لیره را شش تومان حقوق داشتید و هماغدر هم مصارف داشتید دو سبت لیره میگرفتید صد و هشتاد لیره کردیم باز صد و هشتاد لیره را صد و دهلیره کردیم خوب شما دیگر امرتان نمیکند این خانه خراب می شود کرایه خانه میخواهد چراغ می خواهد هزار خرج دارد و تمامش هم بالیره است و بالاخره در اینجا آن تعهدی را که دولت کرده است نمی تواند پائین بیآورد تزل پول ما در داخله تأثیر داشته باشد ولی در تسعیر و شاید بمرور زمان تأثیر داشته باشد ولی در داخله باسعار خارجی تأثیر فوق العاده دارد والا در داخله قران قران و تومان تومان است و بمجرد اینکه يك روز لیره یا قرانك که يك چیز خارجی است در جریان عمومی تا بالا رفت در جریان پولی ما در خارجه تأثیر میکند

اما ماست و پیر که بالا نمیرود این است که در داخله تأثیری فوق العاده ندارد حالا در خارجه يك چیزی است که مانع داریم و فوراً باید بدهیم ولی این دو ماه را اگر تصویب فرمائید خوب اینها الآن در زحمت هستند مخارجاتی دارند ما الآن محصلین بست و نلگراف مامورین عدلیه محصل طرق محصلین وزارت معارف و اینها داریم اینها را نمی شود در فشار گذاشت و البته باید خیلی فوری وسیله راحتی آن ها را فراهم نمود جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است پیشنهاد آقای یاسائی:

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی - بنده تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم:

تبصره - همچنین دولت مکلف است بوسیله بانک ملی وجوهی که برای محصلین غیر دولت اعزامی بخارجه فرستاده میشود بلیره از قرار شش تومان محسوب دارد **یاسائی -** بنده با يك قسمت هائی از این راپرت ایرادی ندارم و فرمایشات آقای وزیر مالیه کاملاً صحیح است و تفاوتی که قائل شده است باید دولت در نظر بگیرد مخصوصاً راجع بمامورینی که در خارج هستند در قسمت محصلین که دولت فرستاده است چه در ضمن تصویب نامه مخارج اینها تصویب شده است و چه وزارت معارف بموجب قانون مخصوصی فرستاده است اینها را مخارجشان را خود دولت میدهد و بانها می رساند ولی ملاحظه فرمائید يك اشخاصی باز حمت و مشقت زیادی بچه های خودشان را فرستاده اند بخارجه میخواهند پول بفرستند برای اینها باید لیره از قرار نه تومان بخرند و بفرستند این چیز غریبی است و يك تبعیض خیلی ناروائی است شما خودتان خیال کنید که الآن وزیر مختار پاریس هستید محصلین دولتی و غیر دولتی باید در نظر شما یکسان باشد در سرپرستی و مراقبت همه در نظر شما یکسان باشند بیچاره شاید پدرش هم فقیر باشد برود لیره را از قرار نه تومان با زحمت برایش تهیه کند و بفرستد ولی محصلین دولتی که مال خودتان هستند لیره از قرار شش تومان بدهید بعقیده بنده این را دولت باید قبول بکند که این قسمت هم در ضمن این قانون باشد و بالاخره دولت هر تعهدی

هر خرجی که میکند برای این ملت است و از این ملت میگیرد و باید خرج همین ملت بکند این افرادی که آنجا تحصیل میکنند اینها را نباید معطل گذاشت قهرأ این قضیه آنها را افسرده میکند و آنها را مجبور میکند که در وسط سال بموقع آنها را بخواهند و کسی که باید سه سال در آنجا باشد بعد از دو سال برگردد پس دولت باید ارفاق کند و مساعدت کند که اینها هم بتوانند تحصیلاتشان را تکمیل کنند و بنده از این جهت این پیشنهاد را تقدیم کردم.

وزیر مالیه - آقای یاسائی وقتی که بلند شدند که اظهاراتی فرمایند بنده خیال کردم میخواهند مسئله که افکار عمومی را بخود مشغول کرده است و همه آقایان در اینجا شکایت داشتند که لیره برای محصلین غیر دولتی در خارج پیدا نمی شود فرمایند من خیال کردم این مسئله است که جواب عرض کنم يك ترتیبی داده شده است برای این کار و دوباره دولت ترتیبی داده است که بهتر خواهد شد برای محصلین غیر دولتی که يك وجهی گذاشته می شود پیش خزانه و بانک ملی برای محصلین غیر دولتی که این را بفرشند ولی تصور نمی کردم که انتظار داشته باشند که از لیره های خود دولت که حالا نه تومان قیمت دارد برداریم و بمرم مفرقه بدهیم از قرار شش تومان آنوقت مثل این است که دولت در بودجه باید منظور بدارد که صد هزار تومان پنجاه هزار تومان بمرم بدهد حالا چرا محصلین تنهارا می فرمائید اشخاص دیگری هم هستند که مریض دارند فرستاده اند آنجا به آنها هم باید داد تجاری هم هستند که مال التجاره خواسته اند و بدیختها نمیتواند از قرار نه تومان بدهند آنها را هم همینطور معمول بداریم پس این دامنه اش وسیع می شود باینکه دولت دخالت کند بکار های مردم و این هم البته يك تحمیل فوق العاده ایست به بودجه مملکتی که دولت در واقع از پول خودش بمرم بدهد آنوقت چیزی را که ما باید تامین کنیم و حق داریم و همه آقایان هم نگران هستند که مردم پول در دستشان است و اولاد خودشان را فرستاده اند بخارجه و نمی توانند وجه بخارج بفرستند اینرا نمیفرمایند بالاخره اینها هم که اولادهاشان را فرستاده اند بخارجه مثل این لباس است که

شما میپوشید سابق لباس را پنج تومان و شش تومان می گرفت حالا نه تومان و ده تومان میدهند اینهم مثل تمام مخارج مردم است مخارج اشخاص خصوصی همان اولادشان است که در خارجه تحصیل میکنند ولی این اشخاص میگویند که پول در دست ما هست نه تومان ده تومان دوازده تومان حاضریم لیره تهیه کنیم ولی نیست از کجا پیدا کند. حالا قبل از اینکه لیره بالا رفته باشد دولت برای دو ماه ترتیبی داد که از پول خودش لیره که بدستش میاید سی هزار تومان کنار گذاشت برای محصلین غیر دولتی و هر کس که رفت و مطابق تصدیق نامه وزارت معارف معرفی کرد باو میدهند و حتی خدمت آقایان عرض میکنم که تا آخر این دو ماه وقتی که منقضی شده بود چهار پنج برابر لیره هم زیاد تر مانده بود متصل مردم می رفتند بوزارت معارف و اقتصاد با وجود این همه اعلانات که در روزنامه ها شده که از بانک ملی بگیرند ولی ظاهراً اغلب مردم گرفتند یک قدری هم زیاد آمد ولی نرخ لیره را که بالا بردند تصور میشد که لیره فراوان می شود و دیگر محتاج نمی شود که دولت بانها بفرشد چون خود دولت هم میخرد و بزحمت تحصیل میکند برای احتیاجات دولتی بعد از چندی در این دوسه هفته اوضاع بهتر نشد و بانکها نداشتند و اسعار بهتر نشد و همان سختی سابق در کار بود شکایت زیاد شد از اینجا از خارجه و بالاخره ماتریبی دادیم دوباره که شاید از فردا و امروز تا پس فردا تمام صورتهایش مرتب میشود یعنی هر کس برود پیش بانک این صورت گذاشته می شود پیش بانک و قتیکه تصدیق نامه وزارت معارف را برد پیش بانک بهش میفرشند ولی البته لیره را به قیمت نه تومان میفرشند حالا آقا میفرمایند این خیلی ناحق است و دولت باید از ملت پول بگیرد و بملت هم بدهد عرض میکنم از ملت پول میگیرد و اگر داشته باشد نه تنها بمحصلین کمک کند خوبست بلکه بهمان تجاری هم که پیش خرید کرده بود یا پیش فروش کرده بود کمک می کرد خوب بود و به مریض هم که در آن جا بود کمک می نمود بطور کلی همه اینها خیلی خوبست اما با این بودجه تنگ و زحمت زیادی که داریم اینطور کمک ها و تفضلات برای دولت

نسبت بافرااد خیلی مشکل است و گمان نمیکنم بتواند انجام بدهد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - ضرورتاً کافی است چون در پیشنهاد بکنفر

بیشتر حق ندارد حرف بزند.

رهنما - بنده اخطار نظامنامه دارم

رئیس - بفرمائید

رهنما - عرض میکنم يك اعتراضی در پیشنهاد نماینده

محترم بود و آن اینست که چون پیشنهاد جنبه خرج دارد

بهرتر این است اینقبیل پیشنهادت مطرح نشود که سابقه

پیدا کند بنده از آقای یاسائی خواهش میکنم که پیشنهاد را

استرداد کنند و از طرف دیگر هم بنده در این باب خیلی

متعجب شدم از اظهاری که آقای وزیر مالیه کردند تقریباً

يك پیشنهادی بود که مطابق فکر و روح آقای تقی زاده

بود در هر صورت در قسمت پیشنهاد چون جنبه خرج

دارد و مخالف صریح نظامنامه است و اگر رای

گرفته شود ممکن است يك سابقه ایجاد شود بهتر

این است که استرداد کنند حالا ممکن است

يك نماینده دولت را دعوت کند برای تاسیس يك مدرسه

صنعتی آن يك امر علیحده ایست ولی این قبیل پیشنهاد

ها مستقیماً جنبه خرج دارد

رئیس - من در فرمایش آقا جستجو کردم جنبه

اخطار نداشت چون فرمودند اخطار میکنم بعلاوه بنده

هم مصمم بودم به پیشنهاد آقای یاسائی رای نگیرم برای

اینکه همانطور که متذکر شدند جنبه خرج دارد

یاسائی - اجازه میفرمائید در این قسمت يك عرضی بکنم

رئیس - این قسمت مطرح نیست. آقایانی که باماده

واحد موافقت ورقه سفید خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده ۸۱ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر ۸۷ با کثرت ۸۱ رای تصویب شد *

[۶ - تقدیم ۳ فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه]

وزیر عدلیه - بنده سه لایحه تقدیم میکنم و وقت

آقایان را نمیگیرم خلقتان تنگ نشود

[۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر موافقت میفرمائید جلسه را ختم کنیم

(صحیح است) جلسه آینده یکشنبه دهم اسفند سه

ساعت قبل از ظهر دستور عهد نامه مودت و قرارداد

اقامت ایران و چک اسلواکی و عهد نامه لیتوانی و لایحه

راجع باجرائیات و آنچه که موجود است

[مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد]

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

واگذاری انحصار تجارت خارجی مملکت بدولت

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون تجارت خارجی ایران در انحصار دولت بوده و حق وارد کردن

و صادر کردن کلیه محصولات طبیعی و صنعتی و تعیین موقت و بادائمی میزان واردات و صادرات مزبور بدولت

واگذار میشود و دولت میتواند تا تصویب متمم این قانون از ورود مال التجاره بخواک ایران جلوگیری نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ششم اسفند ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای

ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تعیین محل و طرز پرداخت قسمتی از مخارج دولت در بهمن و اسفند ۱۳۰۹ به اسعار خارجی

ماده واحده - دولت مجاز است و جوهی را که از بودجه ۱۳۰۹ بابت ماههای بهمن و اسفند باید به اسعار

خارجی پرداخته شود از قرار لیره شش تومان از عایداتی که دولت به اسعار خارجه دریافت میدارد بپردازد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ششم اسفند ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای

ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* اسامی رأی دهندگان :

آقایان : جهانهای - جمشیدی - دبستانی - سید کاظم یزدی - بوشهری - امیر ابراهیمی - دهستانی - حیدری - بیات - اسفندیاری
مسعودی خراسانی - محمد علی میرزا دولتشاهی - امیر تیمور - ساکنیان - میر سید محمد محیط - مجد ضیائی - طباطبائی و کلبی
دادور - شریفی - دبیر سهرابی - صفاری - ثقة الاسلامی - بیات ماکو - تربیت - مقدم - فرشی - اسکندری - باستانی - امیر عامری
حاج میرزا حسینخان فاطمی - خواجوی - دکتر احتشام - دکتر لقمان - مؤید احمدی - وهاب زاده - بهبانی - روحی - میرزا یانس
میرزا محمد حسین نواب - کفائی - میرزا حسین خان انشار - دکتر امیر اعلم - لبقوانی - مسعود ثابتی - طهرانسی -
دکتر طاهری - احتشامزاده - دازرونی - اسدی - طهرانی - طالبش خان - مولوی - امیر حسینخان بختیار - بنکدار - مزدهی -
هراز - دکتر ملک زاده - مخیر فرمند - فتوحی - امیر دولتشاهی - میرزا محمد خان وکیل - حبیبی - دکتر سنک - معصم سنک -
فتحعلی خان بختیار - بیرنیا - دکتر شیخ - افسر - اسعد - هزار جریبی - اعتبار - رهنما - عبدالجسین خان دیا - آدینه جان یارعلی
مفتی - یاسائی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - ناصر - حاج حسین آقا مهدوی - ملک زاده آملی